

PSI JSO y gatos

Prvního haskyho samou láskou tak rozmazlila, že odmítal běhat, natož tahat sáně. U dalších už byla musherka Jana Henychová (36) prozřetelnější. Dnes ji jejích 24 psích krasavců bezmezně miluje i poslouchá na slovo.

TEXT MARTINA COUFALOVÁ **FOTO** SAŠA DOBROVODSKÝ

Jsem severský typ, takže jakmile začne svítit slunce, trpím. Vedro je snad to nejhorší, co mě může potkat.

V dětství jste si vystříhovala obrázky psů a vlků, nejmíň desetkrát jste přelouskala Bílého Tesáka, ale prvního huskyho jste si pořídila teprve před 10 lety. Jakto?

My jsme měli doma vždycky nějakého psa a já pro něj už jako dítě vyráběla podle knížek psi postroje. Kromě toho jsem pořád tahala v náručí králíky - já totiž miluju všechna zvířata.

Nicméně jako životní lásku jste si vybrala psy, nikoliv králíky. Co vás na nich tak uchvátilo?

Tuhle jsem o tom přemýšlela – zásadní problém s králíky je v tom, že vám je dřív nebo později zabijí a snědí. Takže výhody psů jsou v této souvislosti jasné. Nedokážu popsat, proč si mě získal zrovna sibiřský husky... Asi je to o životě venku, v přírodě, o nezávislosti, o širých zasněžených pláních. Jsem severský typ, nesním o tom jet v létě k moři a užívat si 14 dní na pláži. Takže husky se ke mně výborně hodí.

Vaši rodiče měli ke psům nějaký speciální vztah?

Vůbec. Až můj dědeček si pořídil prvního křížence huskyho a malamuta a všichni chodili psa obdivovat. Děda ho chtěl jen tak, na zahrádku pro okrasu, a až následně zjistil, že to nebyl dobrý nápad. Pes všechno rozryl a babička musela postupně ustupovat ze svých představ o ideální zahradě.

Vy jste ale vystudovaná

inženýrka - strojařka v oboru keramických sklářských strojů. Dědala jste tu práci někdy?

Jasně, pět let. Paní vrátná mě každé ráno zdravila: „Dobrý den paní inženýrko“, a já se vždycky otáčela, na koho to mluví. Napřed jsem měla jednoho psa, pak dva, tři, šest, osm. Jak postupně přibývali, narůstalo i moje dilema: v práci ode mě očekávali flexibilitu a plné nasazení, jenže mě stále víc běhaly hlavou myšlenky na to, že potřebuju co nejdřív odejít, protože mi doma kňučí pejsci, kteří chtějí jít běhat. A já jsem člověk, který dělá rád věci na 100 procent. Pak jsem začala dostávat nabídky, kdy jsem se stala například hlavním dodavatelem huskounů pro reklamu - takže třeba naše Aima točila reklamu se Čtvrtníčkem pro Vodafone. A zároveň mě oslovili kamarádi, kteří rozjížděli pořádání výjezdních zasedání pro firmy, kde chtěli nabízet i jízdu se psím spřežením. Najednou jsem na to normální zaměstnání už neměla čas. Bylo mi tehdy 30 a představa nejistoty, která nastane, když opustím stálé zaměstnání se stabilním příjmem, mi pořádně stahovala žaludek. Naštěstí se to docela rozjelo.

Kdybyste ale měla psí chovnou stanici, byl by to docela stabilní zdroj příjmů, ne?

Už dávno jsem přišla na to, že mě vůbec, ale vůbec nebaví prodávat moje štěňata. Mně by nebyl řádný kupující dost dobrý. Navíc mi připadá nesmyslné chrlit další psy, když útulky jsou plné. Je mi sympatičtější mít vlastní psy, cvičit je a dělat s nimi nějakou práci.

Severští psi jsou nádherní, ale napřipadají mi jako miláčci do postele.

Že ne? Všichni psi jsou do postele! Podívejte, jak jsou spokojení! *(ukazuje na čtyři feny rozvalené na pohovce - hárají a tak jsou v izolaci)* Můžu potvrdit, že složitým a náročným tréninkem zvládnete vycvičit do postele i huskyho. A jak jsou v ní rádi - i s vámi. Jediná škoda je, že se jich tam nevejde všech 24!

Není to tím, že máte hlavně fenky?

Ale já mám i psy. A i oni jsou přítulní miláčkové. Zatímco fenky jsou pracovitě, zodpovědně, bystré a inteligentní, psi jsou pracovití a silní, ale musí se motivovat.

Takže je to podobné jako u lidí.

Přesně tak.

Nač se vás lidé nejčastěji ptají?

Proč mají psi modré oči a proč mají hnědé oči? A jestli mají všichni svoje jména? A jak je poznám?

A jak je poznáte? Někteří jsou si dost podobní.

V létě jsem tu měla školu v přírodě. Po louce běhalo asi 40 malých dětí a paní učitelka se mě ptala jako vy. Načež já jí odpověděla: „A jak vy poznáte ty děti?“ Většinu z nich jsem vychovala odmalička a tak by bylo divné, kdybych je nerozeznala.

Říká se, že lidi se dělí na psy a kočičí typy. Rozumíte kočkám?

Jednou jsem dostala rozezlený email od paní, jestli prý netýrám kočky, když volám na spřežení „kočička“. Je pravda, že při tréninku, jede-li před námi nějaký lyžař v elastákách, psy takhle občas vybudím a oni se pak ženou jak o závod. Takže moji psi si pod pojmem kočička představují namakaného lyžaře v kombinéze. Ale já i jim samotným říkám „kočičky“ nebo „čičinky“. Co se koček týče, mám je moc ráda. Vždyť jsem celé dětství spala ne se psem, ale s kocourem!

Jako musherka jste byla samouk, učila jste se metodou pokus - omyl. Existuje něco jako musherský talent?

Řekla bych, že kromě povědomí o tréninkových metodách je třeba mít fyzické předpoklady – nemyslím sílu, ale spíš vitalitu a zarputilost. Prošla jsem drilem sportovní třídy, takže mi není úplně sebezapření, kdy chodíte denně na trénink, naběháte hromady kilometrů a nevnímáte to jako nepřijemnou povinnost nebo újmu.

Je to tedy fyzicky namáhavé řídit sáně?

Na pohled to vypadá, že se se jen nevezete, vale musíte jízdu korigovat a vyvažovat. A do kopce vždycky pomáháte psům tlačit sáně. Což děláte i proto, abyste nezmrzla. Kdybyste stála na saních 6 hodin bez hnutí, po dojezdu vás budou. Musíte se tedy udržovat v teple, ale zase dávat pozor, abyste se nezapotila,

Závody psích spřežení často vyhrávají ženy. Bývají citlivější...

...takže snáz odhadnou, kolik sil psům zbývá, zda potřebují pauzu.

protože pak začnete promrzat.

Kolik potřebuju psů, abych mohla zapřáhnout sáně?

Stačí čtyři, když jsou trénovaní. Ale nesmíte mít tzv. „hasky gaučové“ jako jsem měla na začátku já. Nikdy netahali a jsou spokojeni, že už na ně nedojde, protože mezitím stačili jít do důchodu.

Mají psi ve spřežení svoje pevné pozice?

Ano, vpředu máte lídry, kteří jakoby navigují, druhá dvojice rozbíhá a udává tempo, další ho udržuje a úplně vzadu jsou tahouni, kteří tomu dávají sílu. A já pro každého psa musím najít optimální postavení.

A co dělá třeba ten, který na nás teď kouká zpod stolu?

Duninka? Ta je šikovná, ale dopředu ještě nemůže, protože spřežení by bylo jako neřízená střela. Nejraději by běžela, kam ji napadne a ještě moc neposlouchá, co jí říkám. Teď běží ve druhé lajně a rozbíhá tempo, protože je rychlá a šikovná. Musím se jí věnovat individuálně.

Vy taky učíte zájemce jezdit se spřežením. Baví vás to?

Ačkoliv dopředu netuším, kdo přijede, nikdy se nestalo, že by dorazil někdo nesnesitelný. Když vidím, že se přihlásili dospělí, které těší něco se naučit a děti hned padnou psům okolo krku, vím, že to s nimi bude prima.

Chystáte se teď do Norska na závod psích spřežení. Trénujete nějak speciálně na závody?

Musím mít natrénováno. Když jezdím doma v Jizerkách jen s turisty, kdy většinou držím nohu na brzdě, a pořád tu stejnou trasu, je to málo. Na závody se nejlíp trénuje v noci. Tratě jsou prázdné, takže můžete najezdit potřebné kilometry ve správné rychlosti.

Vždyť nevidíte na cestu.

Ale ano, mám pořádnou čelovku. Je to tak silné světlo, že kdybyste mě potkala v protisměru, budete si myslet, že proti vám jede nějaká mašina.

Už jste se někdy s někým srazila?

Skoro, ale ne v noci. V zatáčce na málo frekventované silnici jsem vjela se spřežením do protisměru a najednou se proti nám objevilo auto. Řidič ho strhl do příkopu a já dostala pětistovku pokuty. Naštěstí se nikomu nic nestalo.

Závodila jste už někdy ve Skandinávii?

Dvakrát nebo třikrát jsem byla na severu Finska, takže vím, jak se tam asi tak jezdí. Ale tak velkého závodu jako je Finmarksloppet, jsem se ještě neúčastnila. Nikdo z Čech tam dosud nebyl. Jen ujet těch 500 km by pro mě bylo obrovské vítězství. Dosud je můj největší úspěch loňský titul mistryně Evropy v Itálii a předcházející rok v Rakousku – v kategorii čistokrevných psů na dlouhou trať. Když vyhrájete, žádný velký efekt to nemá, ale ukážete, že máte dobré psy. Což mě těší.

Má závodění nějaké věkové omezení?

Na startu převažují lidé okolo 40. Tenhle sport je hodný o mentální vyspělosti, o životní zkušenosti, zkrátka to musíte mít v hlavě srovnané.

Berete s sebou do Norska všechny psy?

Ne, jen 16 z nich. A jedu ještě s kamarádkou a jejím přítelem, kteří mají další dva. Oficiálně tam jedou jako „doghandleři“. Budou nás během závodu doprovázet autem. Zbytek psů mi bude tady na Maxově hlídat kamarádka z Prahy, která je na mateřské a udělá si tady dovolenou.

Řekněte mi, jak se tohle vše snese s rodinným životem?

Špatně. Pořád se mě na to někdo ptá, ale já to moc neřeším. Víím, že partner by musel stejně jako já žít těmi psy. A na to málokdo přistoupí.

Napadá mě, jak se cítíte, když někým jedete a nemáte psy s sebou?

Bez psů už nikam nejezdím. Když jsem dřív takhle někam vyrazila, tak se tady vždycky stal nějaký průšvih – psi utekli nebo se něco ztratilo.

Takže musherka bez dovolené?

Cestu do Skandinávie máme vlastně jako celozávodní dovolenou. U moře, tedy u zamrzlého Baltu, se vyfotíme a jedeme dál.